

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τις χρησιμοποιημένες ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές

[COM(2003) 723 τελικό — 2003/0282 (COD)]

(2004/C 117/02)

Στις 11 Δεκεμβρίου 2003, και σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 175 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Απριλίου 2004 με βάση την εισηγητική έκθεση του εισηγητή κ. PEZZINI.

Κατά την 408η σύνοδο ολομέλειας της 28ης Απριλίου 2004 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η προβληματική σχετικά με τις στήλες και τους συσσωρευτές από πολλά χρόνια έχει αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων λόγω της σπουδαιότητας του φαινομένου: πράγματι περίπου 800 000 τόνοι ηλεκτρικών στηλών για αυτοκίνητα, 190 000 συσσωρευτών για βιομηχανική χρήση και 160 000 φορητών ηλεκτρικών στηλών διατίθενται κάθε χρόνο στην ευρωπαϊκή αγορά.

1.2. Επιπλέον ο τομέας παρουσιάζει ισχυρή αύξηση, σε σχέση επίσης με την ανάπτυξη των νέων ηλεκτρονικών συσκευών κατανάλωσης. Η αξία της παγκόσμιας αγοράς παρουσιάζει ετήσιες αυξητικές τάσεις που ισοδυναμούν περίπου στο 9 %. Στο επίπεδο των ποσοτήτων, η ετήσια αύξηση, σε τόνους, κυμαίνεται περίπου στο 11 % για τις φορητές ηλεκτρικές στήλες, και το 1,5 % για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές της.

1.3. Πρέπει να υπογραμμιστεί, τέλος, ότι με την αναμενόμενη και επιθυμητή αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όπως η αιολική και η ηλιακή ενέργεια, η ανάγκη προσαρμοσμένων τεχνολογιών αποθήκευσης αυτής της ηλεκτρικής ενέργειας θα αυξηθεί σημαντικά. Αυτό θα αποτελέσει έναν πρόσθετο σημαντικό λόγο για μία αυξανόμενη αγορά ισχυρών και ασφαλών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών.

1.4. Η σημερινή ευρωπαϊκή νομοθεσία, κυρίως αυτή που αναφέρεται στις ηλεκτρικές στήλες, δε φαίνεται να έχει επιτρέψει την αποτελεσματική ρύθμιση των κινδύνων που μπορούν να εμφανιστούν στο θέμα των αποβλήτων, ούτε δημιουργήσει ένα ομοιογενές πλαίσιο για την συλλογή και την ανακύκλωσή τους. Το 2002, λιγότερο από το μισό του συνολικού όγκου των φορητών ηλεκτρικών στηλών που πωλήθηκαν συνελέγη και ανακυκλώθηκε ενώ το μεγαλύτερο τμήμα διοχετεύτηκε στο περιβάλλον. Αντίθετως, το μεγαλύτερο τμήμα των ηλεκτρικών στηλών και των συσσωρευτών αυτοκινήτου και βιομηχανίας αποτέλεσε ήδη αντικείμενο συλλογής, λόγω της εμπορικής αξίας του ανακυκλωμένου μολύβδου και της ύπαρξης κατάλληλων συστημάτων συλλογής των βιομηχανικών συσσωρευτών που περιέχουν νικέλιο/κάδμιο.

1.5. Η προτεινόμενη κανονιστική παρέμβαση συμφωνεί με τους στόχους που θεσπίζονται από το Έκτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για το περιβάλλον⁽¹⁾, με τις στρατηγικές ενδείξεις για την πρόληψη και την ανακύκλωση των αποβλήτων —επί των οποίων η ΕΟΚΕ έχει ήδη αποφανθεί θετικά⁽²⁾— και τέλος με την οδηγία 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα που βρίσκονται στο τέλος του κύκλου ζωής τους⁽³⁾ και την οδηγία 2002/96/ΕΚ για τα απόβλητα των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών⁽⁴⁾. Επίσης όσον αφορά την τελευταία αυτή η οδηγία η ΕΟΚΕ έχει αποφανθεί επανειλημμένα⁽⁵⁾, υποστηρίζοντας θερμά την εισαγωγή φιλόδοξων στόχων ανάκτησης, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης (CES 1407/2003, σημείο 3.4.1).

1.6. Πρέπει και τέλος να υπενθυμίσουμε ότι η Επιτροπή υιοθέτησε πρόταση οδηγίας-πλαίσιο σχετικά με την θέσπιση ενός πλαισίου κατάρτισης γενικών κατευθύνσεων για τον οικολογικά συμβατό σχεδιασμό προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια⁽⁶⁾ — για το οποίο η ΕΟΚΕ έχει καταρτίσει γνωμοδότηση⁽⁷⁾— με την οποία η Επιτροπή προτίθεται να ολοκληρώσει τις περιβαλλοντικές πτυχές όλων των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, από την φάση της κατάστροφής τους. Σ' αυτά τα πλαίσια, και με πλήρη συνοχή, θα πρέπει να καταρτιστούν οδηγίες εκτέλεσης ανά προϊόν, βάσει του άρθρου 95 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

1.7. Πριν προωθήσει την σημερινή πρόταση, η Επιτροπή είχε υλοποιήσει μία εμπειρισταωμένη ανάλυση αντικτύπου (Αξιολόγηση επεκτεταμένου αντικτύπου — VIE) στην οποία αξιολογούνται οι πιο έγκυρες, μακροπρόθεσμα, πολιτικές λύσεις, μέσω, μεταξύ των άλλων, δημόσιων διαβουλεύσεων στην οποία συμμετείχαν περίπου 150 ενδιαφερόμενες πλευρές: εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, επιχειρήσεις και ενώσεις κατασκευαστών και διανομικών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, διάφοροι μη κυβερνητικοί οργανισμοί, οργανώσεις καταναλωτών και λιανικού εμπορίου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 242 της 10.9.2002.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση CESE 1601/2003 της 10ης-11ης Δεκεμβρίου 2003.

⁽³⁾ ΕΕ L 269 της 21.10.2000.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 37 της 13.2.2003.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση CES 289/1998 της 26.2.1998 και γνωμοδοτήσεις CES 1407/2000 και 937/2003 της 17ης Ιουλίου 2003.

⁽⁶⁾ COM 2003/453 της 1.8.2003.

⁽⁷⁾ CESE 505/04.

2. Σύνθεση των κυριότερων στοιχείων της πρότασης οδηγίας

2.1. Οι στόχοι της πρότασης οδηγίας που αφορούν όλες τις στήλες και τους συσσωρευτές είναι οι ακόλουθοι:

- επιβολή της απαγόρευσης υγειονομικής ταφής ή αποτέφρωσης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών,
- προώθηση αποτελεσματικών συστημάτων συλλογής (ελάχιστο 150 γραμμάρια ανά κάτοικο ετησίως) για τις φορητές ηλεκτρικές στήλες και χωρίς δαπάνη για τον καταναλωτή,
- προσδιορισμός στόχων απόδοσης της ανακύκλωσης, προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς,
- μείωση του κόστους συλλογής και ανακύκλωσης χάρη στα προβλεπόμενα πιο υψηλά επίπεδα συλλογής.

2.2. Τα κυριότερα μέτρα της πρότασης της Επιτροπής μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- a) κατάργηση των σημερινών οδηγιών⁽¹⁾ τόσο για τις ηλεκτρικές στήλες όσο και για τους συσσωρευτές και αντικατάστασή τους με ένα νέο ενιαίο νομικό μέσο·
- β) υποχρέωση συλλογής και ανακύκλωσης όλων των χρησιμοποιημένων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, προκειμένου να αποφευχθεί η αποτέφρωση ή η τελική διάθεση και να ανακτηθούν τα διάφορα χρησιμοποιούμενα μέταλλα·
- γ) θέσπιση σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης πλαισίου που θα διέπει, από την άποψη της επικουρικότητας, τα εθνικά συστήματα συλλογής, ανακύκλωσης και παροχής κινητρω. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις ενώ οι καταναλωτές μπορούν να παραδίδουν τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές δωρεάν, οι παραγωγοί, πωλητές, μεταπωλητές, εισαγωγείς και εξαγωγείς υποχρεώνονται να προβλέψουν την απόσυρση των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών βιομηχανίας. Όσον αφορά τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές αυτοκινήτου, εξακολουθούν να ισχύουν οι κανόνες που προβλέπονται από την οδηγία 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα που βρίσκονται στο τέλος του κύκλου ζωής τους·
- δ) απαγόρευση της τελικής διάθεσης ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών βιομηχανίας και αυτοκινήτου σε χώρους υγειονομικής ταφής ή αποτεφρωτές·

(1) Οδηγία 91/157/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 78 της 26.3.1991), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/101/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 1 της 5.1.1999), σχετικά με: την οδηγία 93/86/ΕΟΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 264 της 23.10.1993), την απόφαση 2000/532/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 226 της 6.9.2000), την ανακοίνωση COM (2003) 301 της Επιτροπής, την ανακοίνωση COM (2003) 302 της Επιτροπής.

- ε) προσδιορισμός ελάχιστου στόχου, ενιαίου σε όλη την ΕΕ, 160 γραμμαρίων ανά κάτοικο για τη συλλογή όλων των φορητών ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, ως βάση για αποτελεσματικά εθνικά συστήματα όπως επίσης πρόβλεψη μελλοντικού ειδικού στόχου συλλογής για ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές νικελίου/καδμίου λόγω της επικινδυνότητάς τους, που να αφορά τουλάχιστον το 80 % των προϊόντων αυτών·
- στ) υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίσουν ότι οι παραγωγοί ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών ή οι τρίτοι που δρουν για λογαριασμό τους, παρέχουν εγκαταστάσεις ανακύκλωσης, με δυνατότητα εξαγωγής των χρησιμοποιημένων προϊόντων για περαιτέρω επεξεργασία·
- ζ) υποχρέωση των κρατών μελών να προωθήσουν την εφαρμογή προωθημένων τεχνολογιών ανακύκλωσης και την ένταξη στο κοινοτικό σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS)·
- η) πιο υψηλές προδιαγραφές ανακύκλωσης για τις ηλεκτρικές στήλες μολύβδου και νικελίου-καδμίου πρέπει τακτικά να ενημερώνονται σε συνάρτηση με την τεχνική πρόοδο·
- θ) υποχρέωση των κρατών να προβλέψουν ότι οι παραγωγοί θα διασφαλίσουν την κάλυψη των δαπανών σχετικά με την διαχείριση των χρησιμοποιημένων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, προσφέροντας τις κατάλληλες εγγυήσεις μέσω της καταχώρησης στο αρμόδιο μητρώο. Πρέπει να διευκολυνθεί επίσης η δυνατότητα χρηματοδοτικών συμφωνιών μεταξύ παραγωγών και χρηστών, για τις ηλεκτρικές στήλες βιομηχανίας και αυτοκινήτου·
  - i) υπόδειξη των πληροφοριών που θα πρέπει να παρέχονται στους καταναλωτές και υποχρέωση των παραγωγών να θέτουν την αντίστοιχη επισήμανση στα προϊόντα. Όσα περιέχουν υδράργυρο, μόλυβδο ή κάδμιο θα πρέπει να φέρουν το χημικό σύμβολο του αντίστοιχου μετάλλου·
  - ια) πρόβλεψη ρήτρας επανεξέτασης, βάσει των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης, με την υποχρέωση δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα·
  - ιβ) δυνατότητα αποδοχής ορισμένων πτυχών της οδηγίας μέσω περιβαλλοντικών συμφωνιών με τους οικονομικούς παράγοντες·
  - ιγ) υποχρέωση των κρατών μελών να θεσπίσουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τους στόχους διασφάλισης της συνοχής μεταξύ των κοινοτικών διατάξεων που αναφέρονται στις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές καθώς και στην συνεχή επιδίωξη του ορθολογισμού, της απλούστευσης και της υπαγωγής του πολύπλοκου αυτού θέματος σε ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο. Αυτό θα επιτρέψει να διασφαλιστεί με εναρμονισμένες προδιαγραφές η καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος σε μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή ενιαία αγορά που θα σέβεται τους φυσικούς και υλικούς πόρους.

3.2. Από την άλλη πλευρά η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο, στα πλαίσια του δυνατού, την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σημερινής οδηγίας RAEE 2002/96/ΕΚ, έως ότου καλύψει όλους τους τύπους φορητών ηλεκτρικών στηλών, ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών, προκειμένου να αποφευχθούν τόσο οι ενδεχόμενες επικαλύψεις όσο και η κανονιστική και διαδικαστική εξάπλωση. Πράγματι, η οδηγία RAEE 2002/96/ΕΚ πρόκειται να εφαρμοστεί από τα κράτη μέλη το 2004 για ορισμένες πτυχές από το 2006, με συστήματα συλλογής, ανακύκλωσης και παρακολούθησης, με διαρθρώσεις Εθνικών Μητρώων RAEE, με όρους απόδοσης της ευθύνης και χρηματοδότηση.

3.3. Όσον αφορά την σημερινή πρόταση οδηγίας, η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στη δυνατότητα νομικής βάσης που θα διασφαλίζει ταυτόχρονα:

- πλήρως επαληθεύσιμες και κυρώσιμες εναρμονισμένες προδιαγραφές για όλους τους παραγωγούς, είτε κοινοτικούς εξωκοινοτικούς, που διαθέτουν φορητές ηλεκτρικές στήλες, ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές στην ευρωπαϊκή αγορά,
- υψηλά επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας των πολιτών,
- πλήρης ισοτιμία ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων, ακόμη και σε διαφορετικές χώρες, από την άποψη της ισοδυναμίας των δικαιωμάτων σχετικά με τις επιλογές και τα κίνητρα, τη υποχρέωση παραγωγής και σήμανσης, την καταχώρηση, την παρακολούθηση, την συλλογή και την ανακύκλωση,
- προώθηση της καινοτομίας και της τεχνικής και τεχνολογικής προόδου, ενόψει επίσης αυξανόμενης χρήσης ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών για την αποθήκευση ανανεώσιμης ενέργειας,
- αποτελεσματικό και υποφερτό κόστος και διαδικασίες που διασφαλίζουν την βιώσιμη ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής οικονομίας που βασίζεται στη γνώση, και η οποία έως το 2010 πρέπει να καταστεί η πιο ανταγωνιστική στον κόσμο,
- βεβαιότητα και δυνατότητα μέτρησης αποδεκτών προκαθορισμένων συντελεστών ανακύκλωσης,
- ομοιογένεια των εθνικών μέτρων καταχώρησης και εγγύηση της διάθεσης στο εμπόριο καθώς και αμοιβαία αναγνώρισή τους, προκειμένου να αποφευχθεί η επιβάρυνση με πολλαπλές καταχωρήσεις.

3.4. Σχετικά με αυτό η ΕΟΚΕ κρίνει ότι υπάρχουν τέσσερις δυνατές επιλογές:

- ο χωρισμός της σημερινής πρότασης σε δύο προτάσεις οδηγίας, η καθεμία με την δική της νομική βάση: το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ για την οδηγία που αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές· το άρθρο 175 της συνθήκης ΕΚ για το τμήμα που εκχωρείται, βάσει της επικουρικότητας, στα κράτη μέλη,
- το άρθρο 95, και ειδικότερα η παράγραφος 3, για να διασφαλιστεί μια συνεκτική εναρμονισμένη προσέγγιση και ένα εξίσου δεσμευτικό σε όλη την επικράτεια της ΕΕ κανονιστικό πλαίσιο, με πλήρη δυνατότητα παραγωγής, πώλησης, εμπορίας σε όλες τις αγορές της Ένωσης, σύμφωνα με τον σφαιρικό χαρακτήρα της παγκόσμιας αγοράς ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών,

— το άρθρο 175, το οποίο επιτρέπει διαφορετικούς βελτιωτικούς διακανονισμούς της περιβαλλοντικής προστασίας μεταξύ των διαφορετικών εθνικών καταστάσεων, αλλά δεν μπορεί να διασφαλίσει εναρμονισμένες και δεσμευτικές προδιαγραφές για το σύνολο της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς,

— τη σημερινή διπλή νομική βάση, άρθρο 95 και άρθρο 175 της ενιαίας πρότασης οδηγίας που υποβάλλεται σήμερα: για τα κεφάλαια II, III, και VIII και για το παράρτημα II ισχύει το άρθρο 95 παράγραφος 1· για τα κεφάλαια IV, V, VI και VII ισχύει το άρθρο 175 παράγραφος 1.

3.5. Σχετικά με αυτό η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι δεν είναι λίγες οι οδηγίες, που ένα σημαντικό τμήμα του περιεχομένου τους αναφέρεται στην περιβαλλοντική προστασία, οι οποίες βασίζονται στο άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ, όπως είναι η οδηγία για την διαχείριση των αποβλήτων, η οδηγία για τις συσκευασίες και η ίδια η οδηγία για τον περιορισμό της χρήσης καθορισμένων επικίνδυνων ουσιών στις ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές (RoHS) ⁽¹⁾, όπως επίσης η ίδια η οδηγία 91/157/ΕΚ για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες ⁽²⁾ την οποία η σημερινή πρόταση της Επιτροπής προτίθεται να καταργήσει και να αντικαταστήσει. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης ότι οι παράγραφοι 5 και 6 του άρθρου 95 επιτρέπουν στα κράτη μέλη που το επιθυμούν, να προχωρήσουν περισσότερο στα θέματα της περιβαλλοντικής προστασίας, αφού προηγουμένως υποβάλουν ορθώς αιτιολογημένα επιχειρήματα.

3.6. Λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις σχετικά με τη νομική βάση, που εκφράζονται στην παράγραφο 3.3 καθώς και θεωρήσεις που περιέχονται στην προηγούμενη παράγραφο 3.5, καθώς τέλος την αναγκαιότητα διασφάλισης ενιαίου, συνεκτικού και απλοποιημένου πλαισίου της μελλοντικής ρύθμισης, η ΕΟΚΕ κρίνει οπωσδήποτε ότι είναι κατάλληλη η υιοθέτηση μιας ενιαίας οδηγίας.

3.7. Όσον αφορά τη νομική βάση, η ΕΟΚΕ — μολονότι συμφωνεί με τις δυνατότητες και το συμβατό της προσφυγής στα δύο άρθρα 95 (εναρμόνιση της εσωτερικής αγοράς στην πορεία) και άρθρο 175 (περιβαλλοντική προστασία στην πορεία)— κρίνει σκόπιμη την προσφυγή, όσο αυτό είναι δυνατόν, σε ενιαία νομική βάση, και με τον ευρύτερο δυνατό τρόπο, που να αναφέρεται στο άρθρο 95, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιογένεια της επεξεργασίας και του κόστους στα προϊόντα που διατίθενται ελεύθερα στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά, που θα λαμβάνουν υπόψη υψηλά επίπεδα περιβαλλοντικής προστασίας χωρίς νοθεύσεις του ανταγωνισμού και της επεξεργασίας και χωρίς επιβαρύνσεις ή διπλασιασμούς του κόστους και της γραφειοκρατίας.

3.8. Στην περίπτωση που κριθεί ουσιαστική η προσφυγή, εκτός από το άρθρο 95, και στο άρθρο 175, η ΕΟΚΕ υποδεικνύει αυτό το τελευταίο να εφαρμοστεί σε ό,τι αφορά τις διατάξεις για τα εθνικά συστήματα συλλογής (κεφάλαιο IV), επεξεργασίας και ανακύκλωσης (κεφάλαιο V), όπως επίσης για την ενημέρωση των καταναλωτών (κεφάλαιο VII). Σε ό,τι αφορά αντιθέτως τις απομεινωσες διατάξεις — και ειδικότερα αυτές που σχετίζονται με τα συστήματα καταχώρησης — αυτές πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εναρμόνισης, σύμφωνα με το άρθρο 95, προκειμένου να διασφαλιστεί ο ενιαίος χαρακτήρας της αγοράς.

⁽¹⁾ Οδηγία 2002/95/ΕΚ της 27ης Ιανουαρίου 2003 (ΕΕ L 37 της 13.2.2003) — Γνωμοδότηση CESE (ΕΕ L 116 της 19.12.2001).

⁽²⁾ ΕΕ L 78 της 26.3.1991.

3.9. Το πεδίο εφαρμογής της πρότασης οδηγίας καλύπτει όλους τους τύπους ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, οποιασδήποτε διάστασης και κατηγορίας, εκτός από εκείνες που χρησιμοποιούνται στην εθνική ασφάλεια, τη διαστημική έρευνα και για στρατιωτικούς σκοπούς. Μολονότι η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση των λόγων που οδήγησαν σε αυτές τις εξαιρέσεις κρίνει σκόπιμο ωστόσο —λόγω της σημασίας που έχει η χρήση των ηλεκτρικών στηλών και των συσσωρευτών στο στρατιωτικό πεδίο και στο πεδίο της ασφάλειας— να δοθεί στα κράτη μέλη η ευθύνη, σύμφωνα με μεθόδους και διαδικασίες που αυτά επιλέγουν, να διασφαλίσουν την κατάλληλη αντιμετώπιση της προβληματικής σχετικά με τη χρήση, την συλλογή και την ανακύκλωση, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την ανάγκη διασφάλισης υψηλών επιπέδων προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος.

3.10. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι είναι σημαντικό να χρησιμοποιούν όλες οι οδηγίες τους ίδιους ορισμούς ώστε να υπάρχει ομοιομορφία στη νομοθεσία της ΕΕ. Γι' αυτό ο ορισμός του παραγωγού της πρότασης οδηγίας πρέπει να αντιστοιχεί με εκείνο της οδηγίας RAEE πράγμα που σημαίνει ότι παραγωγός είναι εκείνος που παράγει ή διαθέτει με την επωνυμία του ή εκείνος που εισάγει ή εξάγει ορισμένο προϊόν. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της αρχής της ατομικής ευθύνης κάθε παραγωγού για την διάθεση στην αγορά, όπως επίσης τις εγγυήσεις που θα πρέπει να παρέχονται εκ μέρους των παραγωγών στα Εθνικά Μητρώα για την συλλογή, την επεξεργασία και την ανακύκλωση των ηλεκτρικών στηλών και των συσσωρευτών βιομηχανίας και αυτοκινήτων, καθώς και για την επεξεργασία των φορητών ηλεκτρικών στηλών. Επιπλέον κάθε παράγοντας της αλυσίδας συλλογής —δημοτικές αρχές, λιανικοί πωλητές, καταναλωτές, παραγωγοί— εισαγωγείς, δημόσιες αρχές — θα πρέπει συνεπώς να θεωρείται υπεύθυνος για την ιδιαίτερη δράση του.

3.11. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της ταύτισης και της συσχέτισης, όσο αυτό είναι δυνατό, των συστημάτων συλλογής με αυτά που θεσπίζονται από άλλες οδηγίες και ειδικότερα με αυτά που προβλέπονται στην οδηγία RAEE. Η ΕΟΚΕ κρίνει αξιόπιστα τα προτεινόμενα επίπεδα συλλογής (γραμμάρια/το χρόνο, ανά κεφαλή) για όλες τις χρησιμοποιημένες φορητές στήλες και τους φορητούς συσσωρευτές, πεντέμισι χρόνια μετά την υιοθέτηση της οδηγίας. Η συλλογή και η ανακύκλωση των ηλεκτρικών στηλών και των συσσωρευτών αυτοκινήτων και βιομηχανίας πραγματοποιούνται ήδη μέσω αποτελεσματικών συστημάτων — συμβάσεις επιστροφής και οδηγία 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα που βρίσκονται στο τέλος του κύκλου ζωής τους. Όσον αφορά το ποσοστό που αναφέρεται για τις ηλεκτρικές στήλες νι-καδ ο προτεινόμενος στόχος του 80 % σε πέντε χρόνια, είναι υπέρμετρα αισιόδοξος και δεν μπορεί να επαληθευθεί εύκολα, κυρίως όσον αφορά τις φορητές ηλεκτρικές στήλες.

3.12. Η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμη εξάλλου τη δυνατότητα παράτασης των προθεσμιών υλοποίησης για άλλα 3 χρόνια, όσον αφορά τις ορεινές και αγροτικές ζώνες, χαμηλής οικιστικής πυκνότητας καθώς και τις νησιωτικές περιοχές. Έτσι κρίνει χρήσιμη την εφαρμογή ειδικών μέτρων και για τα νέα κράτη μέλη.

3.13. Όσον αφορά τις προτεινόμενες προδιαγραφές ανακύκλωσης, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την αρχή ότι όλες οι ηλεκτρικές στήλες πρέπει να ανακυκλώνονται με εξαίρεση εκείνες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να ανακυκλωθούν και θα πρέπει να θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα. Όλες οι ανακυκλώσιμες ηλεκτρικές στήλες

που συλλέγονται, θα πρέπει να ανακυκλώνονται με τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες, που να μην συνεπάγονται υπερβολικό κόστος —BATNEEC⁽¹⁾. Ο ενδεικτικός στόχος αποτελεσματικότητας της ανακύκλωσης 55 % —για τον μόλυβδο 65 % και για το κάδμιο 75 %— και το μέσο βάρος των περιεχομένων υλικών, μπορούν να γίνουν αποδεκτά, προκειμένου να διασφαλιστεί ο κατάλληλος συναγωνισμός μεταξύ των διαφορετικών τυπολογιών ανακύκλωσης, που θα πρέπει ενημερώνονται σύμφωνα με τις τεχνολογικές εξελίξεις.

3.14. Όσον αφορά τα συστήματα χρηματοδότησης, όλοι οι παράγοντες της αγοράς, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθιστούν ορατό στον πελάτη και τον τελικό καταναλωτή το κόστος, με τον ίδιο τρόπο που οι δημόσιοι φορείς καθιστούν ορατό το κόστος στους πολίτες μέσω της φορολόγησης των αποβλήτων. Οι «παραγωγοί» ηλεκτρικών στηλών είναι υπεύθυνοι για τη χρηματοδότηση της μεταφοράς από τα κεντρικά σημεία της συλλογής στους χώρους εναπόθεσης και ανακύκλωσης, ενώ σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση της συλλογής, της επεξεργασίας και της ανακύκλωσης ηλεκτρικών στηλών βιομηχανίας και αυτοκινήτων, οι παραγωγοί και οι χρήστες θα πρέπει να μπορούν να συνάψουν συμφωνίες κατανομής των αντίστοιχων δαπανών. Σε περίπτωση εξαγωγής σε άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες, όπως προβλέπεται από το άρθρο 16, θα ήταν σκόπιμο, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες εξωτερικές επιπτώσεις της μεταφοράς

3.15. Κρίνει ουσιαστική για την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων ενιαίας αγοράς, προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας, μια κατάλληλη πολιτική ενημέρωσης, επιμόρφωσης και ενεργοποίησης του καταναλωτή και του πολίτη, από τη σχολική και την προσχολική ηλικία.

3.15.1. Αν η αύξηση της τιμής πώλησης δεν φαίνεται να είχε το παραμικρό αποτέλεσμα στην εμπειρία διαφόρων χωρών της Βόρειας Ευρώπης, υπολογίστηκε ότι, αν όλο το κόστος συλλογής και ανακύκλωσης των χρησιμοποιημένων φορητών ηλεκτρικών στηλών είχε επιβαρύνει τον καταναλωτή, «το ετήσιο πρόσθετο κόστος ανά οικογένεια θα μπορούσε να κυμανθεί μεταξύ ενός και δύο ευρώ».

3.15.2. Το πρόβλημα που τίθεται είναι, κυρίως, η καλύτερη ενημέρωση και η εντονότερη ευαισθητοποίηση του καταναλωτή. Η ΕΟΚΕ υποδεικνύει σχετικά, πέρα από τις ενημερωτικές εκστρατείες σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, την ενσωμάτωση ειδικών δράσεων στο εκπαιδευτικό επίπεδο από τη σχολική ηλικία, που να χρησιμοποιούν επίσης την διάσταση του παιχνιδιού κι αυτό με στόχο την μεγαλύτερη ενεργοποίηση στην συλλογή στη χρησιμοποιημένων φορητών ηλεκτρικών στηλών, όπως επίσης στο γνωστικό σκέλος που προσφέρουν τα σύμβολα που υπάρχουν στη σήμανση των προϊόντων. Οι οικονομικοί φορείς του κλάδου παραγωγής —διανομής θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και απλές ενδείξεις για τις συνθήκες διατήρησης του προϊόντος καθώς και για τις προθεσμίες παράδοσης στα συγκεκριμένα σημεία συλλογής.

3.15.3. Μπορεί επίσης να υπάρξει πειραματισμός δυνατοτήτων ενεργού συμμετοχής του καταναλωτή, μέσω επιβραβευτικών μηχανισμών, όπως είναι οι διαγωνισμοί επιδοτήσεων με συλλογή «βαθμών», που αποκτώνται με την παράδοση χρησιμοποιημένων ηλεκτρικών στηλών, καθώς και άλλα οικονομικά κίνητρα.

(¹) BATNEEC = Best Available Technology Not Entailing Excessive Cost.

3.16. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η τριετής έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας και τον αντίκτυπό της στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας, θα πρέπει να εμπλουτισθεί, εκτός από τις συνθέσεις των εθνικών εκθέσεων και με τις ενδείξεις των οργανώσεων των παραγωγών και των καταναλωτών, σε κοινοτικό επίπεδο, όπως επίσης και με ένα κεφάλαιο σχετικά με την τεχνική και τεχνολογική πρόοδο στα θέματα αυτά. Οι εκθέσεις αυτές θα πρέπει να υποβάλλονται και στην ΕΟΚΕ.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία διασφάλισης ενός συνεκτικού πλαισίου μεταξύ των κοινοτικών διατάξεων που αναφέρονται στις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές που θα επιτρέψει να διασφαλιστεί με εναρμονισμένες προδιαγραφές η καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος σε μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.

4.2. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της διατήρησης της βιωσιμότητας και των καινοτόμων ικανοτήτων σε μία αυξανόμενη αγορά, αποφεύγοντας τους υπέρμετρους διακανονισμούς που παρεμποδίζουν την τεχνική και τεχνολογική πρόοδο, τόσο από την άποψη της επέκτασης του κύκλου ζωής του προϊόντος —και συνεπώς του περιεχομένου των εξαντλημένων προϊόντων— όσο και βελτίωσης της αξιοπιστίας, ισχύος και ασφάλειας που απαιτούνται μεταξύ των άλλων από τις αυξανόμενες ανάγκες αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από την όλο και πιο διαδεδομένη προσφυγή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως είναι η αιολική και η ηλιακή.

4.3. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη να αποφευχθεί η κανονιστική και διαδικαστική εξάπλωση και οι επακόλουθοι κίνδυνοι γραφειοκρατικής επιβάρυνσης, όσο τέλος τα εμπόδια στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων.

4.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη δυνατότητα και το συμβατό της προσφυγής σε μία νομική βάση που περιλαμβάνει τόσο το άρθρο 95 όσο και το άρθρο 175, που αναφέρονται ωστόσο σε καθορισμένα με σαφήνεια και διακριτά τμήματα της οδηγίας. Παρ' όλα αυτά, κρίνει προτιμότερη, με στόχο την πιο υψηλή προστασία του περιβάλλοντος σε μία εσωτερική αγορά που είναι ίση για όλους, την προσφυγή, σε μεγαλύτερο βαθμό, στο άρθρο 95, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις επιλογές που διασφαλίζονται στις παραγράφους: 3 (υψηλό επίπεδο προστασίας)· 5 και 6 (εισαγωγή και διατήρηση πιο υψηλών κανόνων προστασίας).

4.5. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει, για να αποφευχθούν επιβάρυνσεις και γραφειοκρατικές επικαλύψεις τη σημασία του συντονισμού των συστημάτων συλλογής με αυτά που προβλέπονται στην οδηγία RAEE.

4.6. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της αρχής της ατομικής ευθύνης κάθε «παραγωγού» για την διάθεση στην αγορά, όπως επίσης τις εγγυήσεις που θα πρέπει να παρέχονται εκ μέρους των «παραγωγών» στα Εθνικά Μητρώα σύμφωνα με εναρμονισμένα συστήματα καταχώρησης. Επιπλέον κάθε παράγοντας της αλυσίδας συλλογής —δημοτικές αρχές, λιανικοί πωλητές, καταναλωτές, παραγωγοί— εισαγωγείς, δημόσιες αρχές — θα πρέπει να θεωρείται υπεύθυνος για την ιδιαίτερη δράση του.

4.7. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την αρχή ότι όλες οι ηλεκτρικές στήλες πρέπει να ανακυκλώνονται με εξαίρεση εκείνες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να ανακυκλωθούν και θα πρέπει να θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα. Όλες οι ανακυκλώσιμες ηλεκτρικές στήλες που συλλέγονται, θα πρέπει να ανακυκλώνονται με τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες, που να μην συνεπάγονται υπερβολικό κόστος — BATNEEC ⁽¹⁾.

4.8. Όσον αφορά τα συστήματα χρηματοδότησης, όλοι οι παράγοντες της αγοράς, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθιστούν ορατό στον πελάτη και τον τελικό καταναλωτή το κόστος.

4.9. Η ΕΟΚΕ κρίνει ουσιαστική για την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων ενιαίας αγοράς, προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας, μια κατάλληλη πολιτική ενημέρωσης, επιμόρφωσης και ενεργοποίησης του καταναλωτή και του πολίτη, από τη σχολική και την προσχολική ηλικία.

4.10. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η τριετής έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας και τον αντίκτυπό της στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας, θα πρέπει να υποβάλλεται και στην ΕΟΚΕ, λόγω των επωφελών συνδέσμων της με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών.

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ BATNEEC = Best Available Technology Not Entailing Excessive Cost.